

О. П. Охріменко

Єсенін Сергій Олександрович

ЄСЕНІН Сергій Олександрович (Есенин Сергей Александрович; 21. 09 (03. 10). 1895, с. Константиново Кузьмін. пов. Рязан. губ., нині с. Єсеніно Рязан. обл., РФ – 28. 12. 1925, Ленінград, нині С.-Петербург, похов. у Москві) – російський поет. Чоловік [А. Дункан](#). Закін. учит. школу. Від 1912 мешкав у Москві, від 1915 – у Петрограді (нині С.-Петербург).
Познайомився з [О. Блоком](#), [Андрієм Бєлим](#), М. Ключєвим. Дебютував зб. «Радуница» (1916), познач. впливом поезики рос. фольклору. Вірші й поеми 1917–18 («Товарищ», «Инония», «Кантата», «Небесный барабанщик») пройняті пафосом рев. боротьби, передчуттям великих змін. 1919–22 Є. належав до групи поетів-імажиністів, що позначилося у його творчості на відображенні побуту міської богєми (зб. «Москва кабацкая», 1924), села як трагіч. жертви індустріалізації («Сорокоуст», «Я последний поэт деревни...», 1920). У 1919 відвідав Київ, 1920 – Харків. 1922–23 подорожував зі своєю дружиною до Німеччини, Франції, Бельгії, Італії, США. Враження цього періоду відтвор. у кн. нарисів «Железный Миргород», вірш. п'єсі «Страна негодяев» (обидві – 1923). 1924–25 – час творчого розквіту Є., він змальовував перетворення у країні (поеми «Русь уходящая»), героїку революції («Баллада о великом походе», «Баллада о двадцати шести»), рев. зміни на селі (лірико-епічна поема «Анна Снегина»). Цикл «Персидские мотивы» (1925) та інтимні вірші цього часу виявили тонкий ліризм, глибину почуттів і довершеність поет. стилю Є. В останньому творі, поемі «Черный человек» (1925), поет відобразив суперечності у світогляді і власну духовну драму. Версія про самогубство Є. не спростована. Беручи участь 1912–14 у діяльності Суриков. літ.-муз. гуртка, члени якого виявляли інтерес зокрема й до творчості Т. Шевченка, Є. здійснив вільний переклад уривка з поеми «Княжна» – під назвою «Село (Из Тараса Шевченко)» (1914). Крім того, відчутний вплив твор. манери Шевченка у таких віршах Є., як «Брату-человеку», «Деревенская избенка», «Весенний вечер» (усі з циклу

«Больные думы», 1915). Є. присвятили вірші Ю. Яновський, Є. Фомін, Ф. Малицький, Д. Павличко, М. Вінграновський, Р. Братунь, І. Драч, Ю. Сом, М. Сингаївський, М. Луків. Окремі його твори українською мовою переклали В. Атаманюк, В. Сосюра, М. Бажан, Ю. Яновський, О. Новицький, О. Швець, К. Дрок, Є. Яценко. У рідному селі Є. засн. держ. музей-заповідник (1965).

Основні твори

Преображение: Стихотворения. Москва, 1918; Сельский часослов: Поэмы. Москва, 1918; Микола: Поэма. Москва, 1919; Трерядница. Москва, 1920; Исповедь хулигана. Москва, 1921; Русь советская: Стихи. Баку, 1925; Страна советская. Тифлис, 1925; О России и революции: Стихотворения и поэмы. Москва, 1925; Собрание стихотворений: В 3 т. Москва; Ленинград, 1926; Сочинения: В 2 т. К., 1957; Собрание сочинений: В 6 т. Москва, 1977–80; Сергей Есенин в стихах и в жизни. Москва, 1995; Полное собрание сочинений: В 7 т. Москва, 1995–2000; Я, Есенин Сергей. Москва, 2009; укр. перекл. – Поезії. К., 1975; [Вірші] // Колодій В. Братерство. Л., 1985; Сергій Єсенін: Лірика. Дн., 1997.

Рекомендована література

1. Юшин П. Ф. Сергей Есенин. Москва, 1969;
2. Белоусов В. Г. Сергей Есенин: Лит. хроника. Ч. 1–2. Москва, 1969–70;
3. Кулинич А. В. Сергей Есенин: Жизнь и творчество. К., 1980;
4. Охрименко П. Сергей Есенин и Украина // Актуал. проблемы соврем. есениноведения. Рязань, 1980;
5. Сергій Єсенін і Україна. С., 1995;
6. Пашинина В. С. Неизвестный Есенин: Лит.-истор. исследование. К., 2007.

Бібліографічний опис:

Єсенін Сергій Олександрович / О. П. Охріменко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20132>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).